

Overblik og resumé af scenarier for videngrundlag

Udarbejdet af arbejdsgruppen for videngrundlag

4. juni 2021

1. Indledning

- Arbejdsgruppens medlemmer
- Problemkompleks
- Godkendt disposition
- Overblik over besvarelse jf. dispositionen

Arbejdsgruppens medlemmer

LLNs arbejdsgruppe for videngrundlag

René Boyer Christiansen, PHA

Thomas Illum Hansen, UCL

Alan Klæbel Weisdorf, UCL

Vibeke Schrøder, KP

Søren Pjengaard, UCN

Ellen Silleborg, DP (konsulentunderstøttelse)

Stina Møllenbach, LLN (tovholder på vegne af LLN).

Gitte Sommer Harrits er tilknyttet gruppen som direktionsmedlem.

Problemkompleks

Hvad sagde UFM 27. november 2020 om videngrundlag?

Tema C. Stærkere vidensgrundlag for læreruddannelsen

Regeringen ønsker, at læreruddannelsen er baseret på viden om, hvad der virker i klasselokalet. De studerende skal have en vidensbaseret og undersøgende tilgang til udvikling af deres egen og skolens praksis. Og underviserne skal have tættere berøring og erfaring med praksis.

Evalueringen af læreruddannelsen peger på, at der fortsat er potentiale for at inddrage forskning mere systematisk i uddannelsen. Der er brug for, at professionshøjskolerne systematisk inddrager både praksisbaseret forskning og relevant praksisviden i det pensum, som de lærerstuderende præsenteres for. Herudover er der behov for at styrke sammenhængen til udviklingen i folkeskolen og folkeskolens fag – f.eks. ved at styrke tilbageløbet fra folkeskolen til læreruddannelsen.

Didaktik: Vidensbaseret og undersøgende tilgang

Systematik (i pensum): Baseret på relevans og FoU

Relevanskriteriet: Undervisere og professionshøjskoler har tæt berøring med praksis

27. november 2020

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K

Ref.-nr.
2020 - 4912

Godkendt disposition til besvarelse af udfordringsbilledet vedr. videngrundlag (Godkendt af LLN og dekan/direktørforum april 2021)

Indledende betragtninger

- i) Forventninger til PH'ernes videngrundlag og relevans ifølge Akkrediteringsinstitutionen
- ii) Kvalifikationsrammen og det svære nulsumsspil

1. Didaktik: En vidensbaseret og undersøgende tilgang

- Scenarie 1A: FoU Progressionsspor igennem læreruddannelsens fire år. (Bidrag fra arbejdsgruppen vedr. progression)
- Scenarie 1B: Progressionsspor igennem læreruddannelsens fire år mht praksisviden (Bidrag fra arbejdsgruppe vedr progression og/eller arbejdsgruppe vedr praktik og praksissamarbejde)
- Scenarie 1C: BA-projektet og de studerendes vidensbaserede og undersøgende tilgang til egen og skolens praksis
- Scenarie 1D: Kompetenceudvikling af læreruddannere

2. Systematik (i pensum/læreruddannelsens litteratur): Baseret på relevans og FoU

- Indflyvning: UFM's evaluering af PH'ernes FoU
- Scenarie 2A: Primærlitteratur og BA-projekter
- Scenarie 2B: DPs kortlægning af videngrundlaget i LUs fag samt 10 års kapacitetsopbygningsplan i fht at sikre et stærkt og opdateret videngrundlag i alle fag og fagområder

3. Professionshøjskolernes tætte berøring med praksis, herunder livslang læring

- Indflyvning: Kobling til arbejdsgruppen om praktik og praksissamarbejde: Hvordan sikrer vi at:
- Scenarie 3A: Underviserne får tæt berøring med praksis
- Scenarie 3B: Tilbageløb mellem folkeskoler og læreruddannelsen
- Scenarie 3C: PH'ernes bidrag til folkeskolelærens livslange læring
- Scenarie 3D: Overgangen fra lærerstuderende til nyuddannet lærer

Overblik over arbejdsgruppens besvarelse jf. godkendt disposition

Tema	Baggrundsdokumenter
Dette dokument	210602 Kort sagt
1. Beskrivelse af udfordringsbilledet	
Bilag 1.1 er UFM's ekspertgruppe og LLNs arbejdsgruppes beskrivelse af problemkompleks. Bilag 1.2 er status på initiativer i LU-sektoren siden evalueringen	Bilag 1.1 Udfordringsbillede Bilag 1.2 Status på kortbaneinitiativer
2. Indledende baggrundsviden	
Bilag 2 indeholder indledende baggrundsviden med - Forventninger ifølge Akkrediteringsinstitutionen - Kvalifikationsrammen	Bilag 2 Indledende baggrundsviden
3. Didaktik: En vidensbaseret og undersøgende tilgang	
Bilag 3.1 omhandler Progressionsspør og integrerede prøver (minibachelor). Bilag 3.2 omhandler forslag om netværk for læreruddannerdidaktik	Bilag 3.1 Progressionsspør og integ prøver Bilag 3.2 Netværk for LUdidaktik
4. Systematik (i pensum/læreruddannelsens litteratur): Baseret på relevans og FoU	
Bilag 4.1 omhandler status på systematik og national koordinering siden evalueringen. Bilag 4.2 omhandler et forslag til feedback og Kvalitetssikring af videngrundlaget (audit) og Bilag 4.3 er DPs fortrolige kortlægning af fagdidaktisk forskning i Lærerudd.	Bilag 4.1 Status national koordinering Bilag 4.2 Videngrundlagsaudit Bilag 4.3 Fortrolig DP kortlægning
5. Professionshøjskolernes tætte berøring med praksis, herunder livslang læring	
Bilag 5.1 omhandler forslag til tættere berøring med praksis Bilag 5.2 omhandler udviklingskoler (pt. kaldet øvelsesskoler) Bilag 5.3 er en uddybning af øvelsesskoler i Norden 3.0	Bilag 5.1 Praksistilknytning Bilag 5.2 Øvelsesskoler Bilag 5.3 Fortrolig rapport øvelsesskoler

Arbejdsgruppens besvarelse jf. opmærksomhedspunkter fra UFM's ekspertgruppe

Hvad siger ministeriets ekspertgruppe?	Forslag til scenarie der løser evalueringsspointer
<i>"En måde at håndtere ovenstående udfordring med manglende forsknings- og udviklingsmiljøer inden for bestemte fagområder er samarbejde med andre professionshøjskoler og universiteter"</i>	Bilag 1.2 Status på kortbaneinitiativer Bilag 4.1 Status national koordinering Bilag 3.2 Netværk for LUdidaktik Bilag 4.4 Fortrolig DP kortlægning
<i>"Ekspertgruppen konstaterer, at der er stor variation i anvendelsen af litteratur på tværs af fag" / "[ekspertgruppen] efterspørger primærlitteratur og forskningslitteratur" / "væsentligt, at arbejdet med vidensbaseret favner bredere end deltagelse i FoU-projekter, og at undervisere og studerende også stifter bekendtskab med den nyeste viden fra forsknings- og udviklingsaktiviteter"</i>	Bilag 4.2 Videngrundlagsaudit Bilag 4.1 Status national koordinering
<i>"... der er et potentiale i forhold til at styrke læreruddannelsens vidensbaseret ved systematisk at inddrage viden fra efter- og videreuddannelse"</i> <i>"Sammenhængen med efter- og videreuddannelsen kan med fordel forbedres og systematiseres, således at der sker en opsamling af den viden, der indsamles i regi af efter- og videreuddannelsen, til brug for grunduddannelsen"</i>	Bilag 5.1 Praksistilknytning Bilag 5.2 Øvelsesskoler Bilag 5.3 Fortrolig_rapport_øvelsesskoler i Norden 3.0 Bilag 4.3 Videngrundlagsaudit Bilag 3.1 Progressionsspor og intg prøver Bilag 3.2 Netværk for Ludidaktik
<i>"Der er imidlertid vurderingen, at der er behov for øget fokus på, at sikre den fortløbende pædagogiske og didaktiske udvikling på selve læreruddannelsen, dvs. en øget opmærksomhed på hvordan underviserne på læreruddannelsen sammen og hver for sig kan blive dygtigere til at arbejde med at udvikle den gode undervisning og dermed læreruddannelsens didaktik."</i>	Bilag 5.2 Øvelsesskoler Bilag 5.1 Praksistilknytning Bilag 3.2 Netværk for LUdidaktik

Kort resumé af hvert bilag

1. Resumé af bilag om udfordringsbilledet

- Bilag 1.1 Udfordringsbillede
- Bilag 1.2 Status på kortbaneinitiativer

Resumé af bilag 1.1 udfordringsbilledet

Hvordan bidrager bilag til løsning?	Bilag 1.1. giver et overblik over udfordringsbilledet Bilag 1.2 giver status på løsninger siden evalueringen blev gennemført
Hvad står der i bilagene? (Resumé)	<p>Bilag 1.1 beskriver at UFM's ekspertgruppes (UFM, 2018) forventninger / udfordringsbilledet:</p> <ul style="list-style-type: none">• Styrket vidensbaseret og undersøgende tilgang• En stærkere relevans og praksisforankring, herunder systematik (bl.a. i pensum)• Underviserne har tættere berøring med praksis• Mere tilbageløb fra praksis til uddannelsen• Inddrage forskning mere systematisk <p>Bilag 1.2 beskriver udvalgte kort-bane-initiativer i sektoren, nemlig</p> <ul style="list-style-type: none">• Skærpede krav til bachelorprojekter og national kompetenceudvikling• Nationale Faggrupper og opdateret forskningslitteratur i alle fag• Studiegrupper – forpligtende fagligt fællesskab• Kulturspor og Ledelsesopfølgning
Hvordan	Yderligere initiativer (scenarier) der kan løse udfordringsbilledet (end dem som beskrives i bilag 1.2) adresseres i de øvrige bilag
Behov for regelændringer	Ja, vedr. fordeling af ECTS til de enkelte fag samt indholdsmål i de forskellige fag.
Økonomi og ressourcer	Ja, ovenstående ønsker kræver kompetenceudvikling af såvel undervisere på læreruddannelsen som meduddannere på praktikskoler
Konsekvenser i øvrigt	Nye samarbejdsformer mellem fagene i læreruddannelsen Nye samarbejdsformer mellem PH'erne og praktikskolerne Oprettelse af miljøer som styrker vidensbasen i fagene i folkeskolen og lærerudd.

2. Resumé af bilag med baggrundsviden

- Forventninger iflg. Akkrediteringsinstitutionen
- Kvalifikationsrammen

	Resumé af bilag 2 med baggrundsviden
Udfordringen?	Bilaget vil understrege, at læreruddannelsen er en grunduddannelse, og ikke kan imødekomme ekspertgruppens forventninger til niveau 7 i kvalifikationsrammen.
Hvad står der i bilaget? (Resumé)	Bilaget 2 beskriver baggrundsviden og konklusioner inden for følgende områder: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Niveauet for BA-opgaven er sat meget højt af UFM's ekspertgruppe.</i> Med reference til kvalifikationsrammen, vejledning til akkreditering samt seneste rapport fra censorformandskabet for læreruddannelsen, synes ekspertgruppens forventninger til de lærerstuderendes BA-opgave høje.
Hvordan	Se øvrige bilag.
Behov for regelændringer	Afhænger af forslag.
Økonomi og ressourcer	
Konsekvenser i øvrigt	

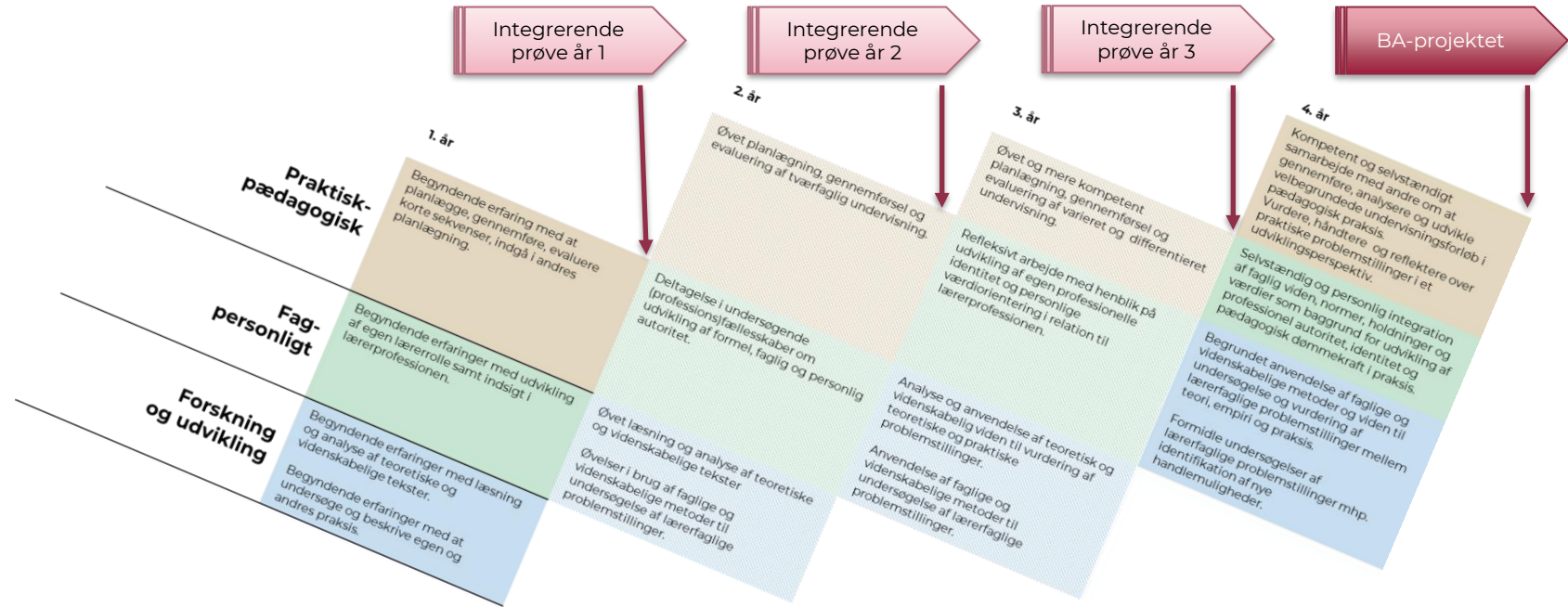
3. Resumé af bilag om Didaktik: En vidensbaseret og undersøgende tilgang

- Bilag 3.1 Progressionsspor og integrerede prøver
- Bilag 3.2 Netværk for Læreruddannelsesdidaktik

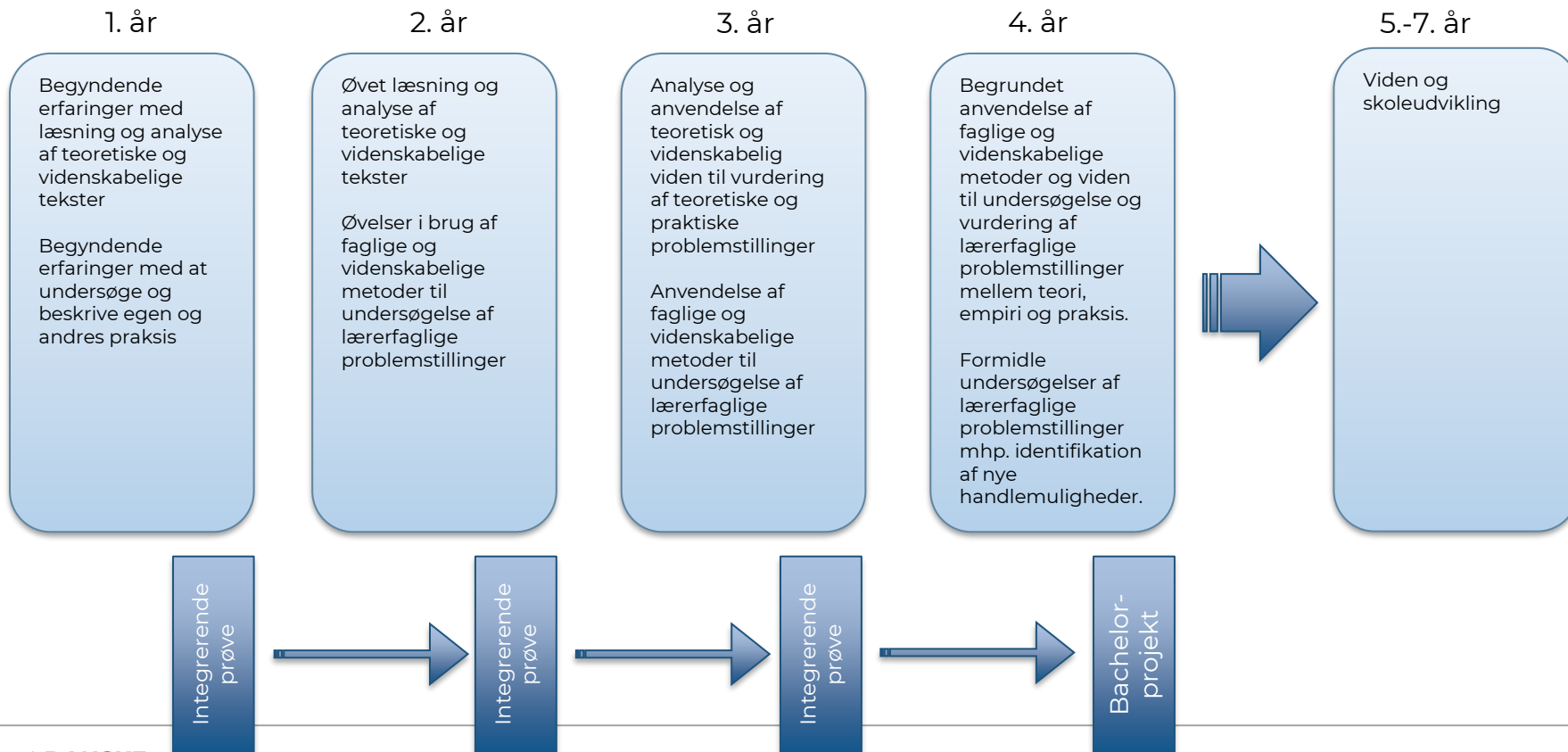
	Resumé af bilag 3.1 om progressionsspor og integrerede prøver
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	Forslaget i dette bilag imødekommer udfordring vedr. <ul style="list-style-type: none"> • Styrket vidensbasering og undersøgende tilgang • Systematisk inddragelse af praksisbaseret forskning og relevant praksisviden i gennem hele uddannelsen • Styrker progressionen i uddannelsen
Hvad står der i bilaget? (resumé)	Forslaget vil skabe et gennemgående strukturelt element, som sikrer, at de studerende skal arbejde vidensbaseret og undersøgende gennem alle uddannelsens fire år
Hvordan	Forslaget præsenterer en struktur med tre integrerede prøver + et afsluttende BA-projekt som imødekommer følgende 3 scenarier: <ul style="list-style-type: none"> • FoU-progressionsspor gennem læreruddannelsens fire år • BA-projektet og de studerendes vidensbaserede og undersøgende tilgang til egen og skolens praksis • Progressionsspor igennem læreruddannelsens fire år mht. praksisviden
Behov for regelændringer	Der skal sikres en overordnet juridisk rammesætning af sammenhængen mellem de tre integrerede prøver og BA-projektet. Der skal sikres en uddannelsesmæssig rammesætning i den nationale studieordning og desuden en lokal udmøntning.
Økonomi og ressourcer	En særlig LLN-arbejdsgruppe ser på udprøvning og i denne forbindelse kan ressourcebehovet til specifikt "integrerede prøver" indgå. Obs-punkt: Der er i nuværende LU mange udprøvnings, og der er behov for at reducere i disse (fx modulprøver og praktikprøver) hvis integrerede prøver skal realiseres. Ellers vil udgiften til prøver blive for stor givet den eksisterende økonomiske ramme,
Konsekvenser i øvrigt	Fordele: Prøvernes tiltænkes udmøntet lokalt. Prøverne konkretisering er således både en måde at realisere det konkrete uddannelsessteds vision for den gode læreruddannelse og et afsat for lokale toninger af uddannelsen.

Integrerende prøver som strukturelle ankre og progressionsspør

Progressionssporet for FoU og de integrerende prøver

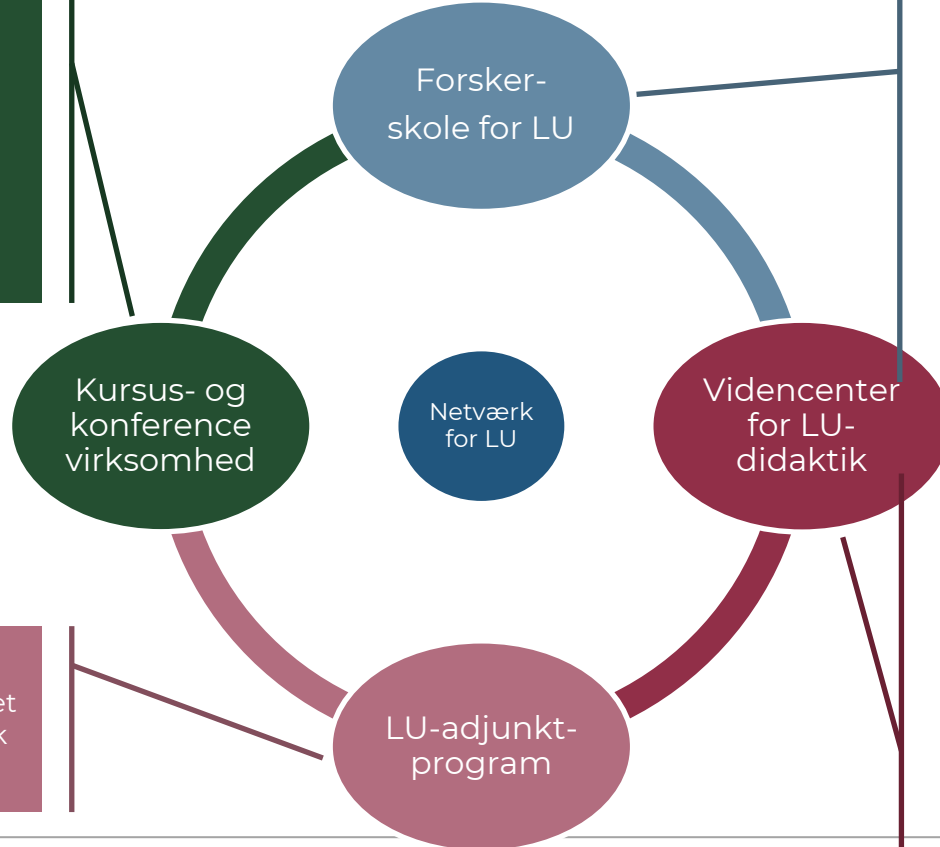

	Resumé af bilag 3.2 Nationalt netværk for læreruddannerdidaktik
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	Løsningen ønsker at styrke udfordringer vedr.: <ul style="list-style-type: none"> • Praksisnær forskning og forskningsnær praksis • Læreruddannelsen som centrum for didaktisk udvikling • Behov for integration af forsknings- og udviklingsviden i hele uddannelsen.
Hvad står der i bilagene? (resumé)	Løsningen er et forslag om Et nationalt netværk for læreruddanner didaktik . Her skal der bl.a. være samarbejde om følgende aktiviteter: <ul style="list-style-type: none"> • Forskerskole for læreruddannelse • Videnscenter for læreruddanner-didaktik. • Et sektorfælles adjunktprogram for læreruddannere • Kompetenceudviklingsforløb, vejlederuddannelser og forskningsformidling. Inspirationen kommer bl.a. fra den nationale forskerskole for læreruddannelse i Norge (NAFOL). Deres formål er at styrke læreruddannelsens kvalitet gennem et nationalt netværk bestående af samarbejdende højskoler og universiteter.
Behov for regelændringer	Ikke umiddelbart.
Økonomi og ressourcer	NAFOL modtager 8 mio. NOK om året til dets aktiviteter (inkl. ikke omkostningerne til selve p.h.d.-stipendierne).
Konsekvenser i øvrigt	Med dette tiltag lægger Danmark sig på linje med international forskning, der peger på vigtigheden af professions- og læreruddannelsesdidaktik som nøglen til en bedre læreruddannelse og dermed en bedre grundskole.

Nationalt netværk for læreruddannelsesdidaktik

Samarbejde om:

- Kompetenceudviklingsaktiviteter for erfarne læreruddannere
- Vejlederuddannelse for praktiklærere
- Forskningsformidling for læreruddannere og lærere

- Udbud af kurser som del af forskeruddannelsen eller med relevans for en forskerkarriere
- Gennemførelse af workshops og seminarer for ph.d.-studerende
- Kompetenceudvikling for ph.d.-vejledere
- Samarbejde om administrative opgaver i forbindelse med ph.d.-forløbene

- (Delvist) sektorfælles adjunktprogram med afsæt i læreruddannelsesdidaktik og skole-relevant FoU.

Samarbejde om:

- Forskningsmiljø og -projekter med henblik på udvikling og eksperimentering med professions-/læreruddannelsesdidaktik
- Systematisk samarbejde med tilsvarende forskningsmiljøer på universiteterne

4. Resumé af bilag om Systematik (i læreruddannelsens litteratur): Baseret på relevans og FoU

- **Bilag 4.1 Status for national koordinering**
- **Bilag 4.2 Videngrundlagsaudit**
- **Bilag 4.3 Fortrolig DP-kortlægning**

	Resumé af bilag 4.1 Status på sektorens systematik og nationale koordinering
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	Udvikling "af et fælles sprog og en fælles systematik omkring, hvordan de studerende præsenteres for forsknings- og udviklingsviden i undervisningen." (UFMs ekspertgruppe, 2018)
Hvordan	<p>Bilag 4.1 fremviser de positive konsekvenser ved et nationalt samarbejde.</p> <p>Disse powerpoints fremviser status vedr. det nationale samarbejde på følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tværinstitutionelle samarbejder • Beskrivelse af de nationale faggrupper • Præsentation af sektorens LU-tidsskrift • Status på BA-projekter • Professionalisering af studiegrupper • Kulturspor og ledelsesopfølgning.
Behov for regelændringer	Ikke relevant
Økonomi og ressourcer	Ikke relevant
Konsekvenser i øvrigt	Ikke relevant

Resumé af bilag 4.2 Kvalitetssikring af videngrundlaget – en audit med fokus på feedback	
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	Med udgangspunkt i nationale evalueringer af læreruddannelsens bacheloropgaver og litteraturlister konkluderer ekspertgrupper løbende, at den faglige tyngde ikke er tilstrækkelig. Desuden konkluderer ekspertgruppen i seneste evaluering, at der ikke inddrages tilstrækkelig viden fra EVU.
Hvordan	<p>Denne udfordring skal behandles proaktivt, enkelt og meningsfuldt af sektoren selv. Derfor: Der indføres en nationalt koordineret feedback-audit af hvert fagområde i læreruddannelsen. Auditten har fokus på stikprøver fra alle landets læreruddannelser. Stikprøverne vil være litteraturlister og bacheloropgaver (og vil dermed minde om de evalueringstyper som ses i UFM's evalueringer af videngrundlag, men her med fokus på gensidig udveksling og feedback).</p> <p>Der ligger op til et enkelt koncept: Inddragelse af relevante eksperter fra danske og udenlandske læreranstalter (universiteter, konservatorier, mv.), undervisere, aftagere og studerende.</p> <p>Hvert fag kvalitetssikres mindst hvert 5. år på følgende måde: Hver PH gennemfører 1 audit pr. år.</p> <p>Evalueringen skal selvfølgelig have et formativt sigte og initiere samarbejde, større inddragelse af omverdenen, højere kvalitet samt national videndeling.</p>
Behov for regelændringer	Nej
Økonomi og ressourcer	Skal koordineres på landsplan af LLN, nationale faggrupper og censorformandskabet. Med ca. 30 fag i læreruddannelsen og en kadence på hvert 5. år, skal hver PH gennemføre 1 audit pr. år.
Konsekvenser i øvrigt	Kan indgå i de lokale uddannelsers kvalitetssikringssystemer, og derved spare udgifter lokalt.

	Resumé af bilag 4.3 Fortrolig DP-kortlægning om kapacitetsløft af professionshøjskolernes læreruddannelsesforskning
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	Potentiale for at inddrage forskning mere systematisk i uddannelsen.
Hvad står der i bilaget? (resumé)	Selvom rapportens formål er at formulere en definition af hvornår man har et bæredygtigt FoU-miljø på professionshøjskolerne, fremviser rapporten samtidig en status for hvert af læreruddannelsens fagområder. Her fremgår det eksempelvis, at kristendomkundskab/religion har et langt mere spinkelt FoU-miljø på de danske professionshøjskoler end natur/teknologi.
Hvordan	Rapporten giver dermed (indirekte) råd til, hvor og hvordan der skal prioriteres, hvis ønsket om større forskningstyngde i læreruddannelsen skal imødekommes.
Behov for regelændringer	Ikke relevant, da der er tale om et statusnotat uden direkte anbefalinger.
Økonomi og ressourcer	-
Konsekvenser i øvrigt	Forslag om "Netværk for LU-didaktik" kan ses i dette lys.

5. Resumé af bilag om PH'ernes tættere berøring med praksis, herunder livslang læring

- Bilag 5.1 Praksistilknytning
- Bilag 5.2 Øvelsesskoler
- Bilag 5.3 Fortrolig_rapport_øvelsesskoler i Norden 3.0

	Resumé af bilag 5.1 Praksistilknytning
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	At underviserne på professionshøjskolerne har en tættere berøring med praksis og et styrket tilbageløb fra folkeskolen til læreruddannelsen
Hvad står der i bilagene? (resumé)	Forslag til tættere praksistilknytning som fx trepartssamtaler, delestillinger og samarbejdsaktiviteter mellem grundskole og professionshøjskole.
Hvordan	Styrket samarbejde.
Behov for regelændringer	Nej
Økonomi og ressourcer	Er ressourcekrævende
Konsekvenser i øvrigt	Hænger sammen med formulering af praktikken og praksissamarbejde.

	Resumé af bilag 5.2 Øvelsesskoler og bilag 5.3 Fortrolig rapport om øvelsesskoler
Hvilken udfordring vil løsningen bidrage til?	At underviserne på professionshøjskolerne har en tættere berøring med praksis og et styrket tilbageløb fra folkeskolen til læreruddannelsen
Hvad står der i bilagene? (resumé)	Bilag 5.3 beskriver øvelsesskoler som de har set ud i Danmark, og som de ser ud pt. i Finland og Norge. Bilag 5.12 formulerer et konkret forslag til øvelsesskoler i Danmark.
Hvordan	Et konkret forslag til en ny form for danske øvelsesskoler beskrives i bilag 5.2. Her fremgår det, at øvelsesskoler fx kunne styrke: <ul style="list-style-type: none"> • En ensartet og høj kvalitet i praktikken • Praksistilknytningen i læreruddannelsen og BA-projekterne • Delestillinger og videnskabskabende fællesskaber • Forsknings- og udviklingsaktiviteter • Komptenceudviklingsaktiviteter på tværs af skoler og UC'er.
Behov for regelændringer	Afhænger af den konkrete løsning.
Økonomi og ressourcer	Afhænger af den konkrete løsning. Modellerne i Norge og Finland er særlige bevillinger til specifikke øvelsesskoler. I Norge bevilges der 44,5 NOK om året til drift og udvikling af de norske læreruddannelsesskoler.
Konsekvenser i øvrigt	Afhænger af den konkrete løsning.